

بررسی روند جهانی شدن فرهنگی و تأثیر آن بر هویت ملی و قومی کردها از دیدگاه دانشجویان تحصیلات تکمیلی دانشگاه‌های استان کردستان

عباس علی پور^۱

استادیار جغرافیای سیاسی، دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران

حسن سعادت‌ی جعفرآبادی

دانشجوی دکتری جغرافیای سیاسی، دانشگاه خوارزمی و پژوهشگر دانشگاه جامع امام حسین (ع)، تهران، ایران

حسن جباری

کارشناسی ارشد روانشناسی، دانشگاه شهید بهشتی، تهران، ایران

تاریخ پذیرش مقاله: ۱۳۹۵/۰۷/۲۴

تاریخ دریافت مقاله: ۱۳۹۵/۰۵/۱۳

چکیده

جهانی شدن یک فرآیند چند بعدی است که از یک طرف موجب یکپارچگی ملل مختلف جهان می‌گردد و از سوی دیگر با ایجاد بحران هویت و تحریک و توسعه خودآگاهی، موجبات پیدایش محلی‌گرایی را در پی دارد. استان کردستان به لحاظ هویتی جزو مناطق دو هویتی ایران (هویت ملی و هویت قومی) محسوب می‌شود که متأثر از فرآیند جهانی شدن است. هدف پژوهش حاضر عبارت است از "بررسی گسترش جهانی شدن فرهنگی و تأثیر آن بر هویت ملی و قومی اقلیت کرد/استان کردستان" در این ارتباط، سؤالاتی به شکل زیر مطرح می‌گردد: ۱- چه رابطه معناداری بین جهانی شدن و هویت ملی کردها وجود دارد؟ ۲- چه رابطه معناداری بین جهانی شدن و هویت قومی کردها وجود دارد؟ به لحاظ روش‌شناسی، پژوهش حاضر از نوع پوزیتویستی (اثباتی) و از نظر روش انجام تحقیق، توصیفی-تحلیلی و همبستگی می‌باشد. ابزار جمع‌آوری اطلاعات پرسشنامه‌ای بوده است. جامعه آماری کلیه دانشجویان مقطع تحصیلات تکمیلی استان کردستان به مطابق با سرشماری سال ۱۳۹۰، ۱۹۸۲ نفر می‌باشد. حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران ۲۳۵ نفر بوده است. نتایج یافته‌های تحقیق نشان می‌دهد که ضریب رگرسیون استاندارد شده برای متغیر جهانی شدن و هویت‌های ملی و قومی به ترتیب (۰/۱۶۷-) و (۰/۱۴۳) در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ معنادار می‌باشد و می‌توان گفت که گسترش جهانی شدن گرچه منجر به ایجاد گسست‌های هویتی می‌شود، اما این پدیده نتوانسته است بحران هویتی را در منطقه کردستان به وجود آورد، زیرا هویت ملی و هویت قومی در بین کردهای ایران بخش‌هایی جدایی‌ناپذیر از یکدیگرند.

واژگان کلیدی: جهانی شدن فرهنگی، هویت ملی، هویت قومی، کردستان، اقلیت.

مقدمه

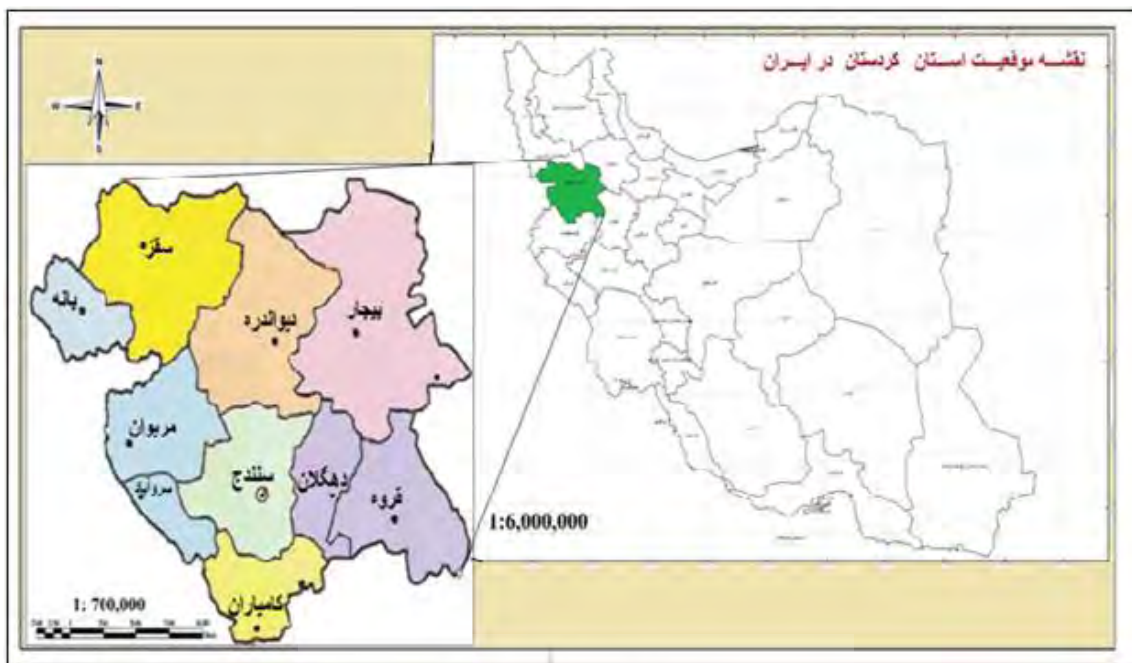
هویت به عنوان مفهوم و پدیده‌ای چند وجهی توجه صاحب‌نظران رشته‌های علمی بسیاری را طی سالیان اخیر به خود جلب کرده است. هویت عامل پیونددهنده ملت به شمار می‌رود و همدلی و اتحاد میان افراد یک ملت ناشی از داشتن هویتی مشترک است، از این رو هویت موجب وحدت و یکپارچگی می‌شود. از دیر باز موضوع اقلیت‌ها یکی از مباحث مطرح به ویژه در بعد مسایل هویتی در روابط بین‌الملل و جغرافیای سیاسی بوده است. مفهوم اقلیت به گروهی از انسان‌ها اطلاق می‌شود که با دارا بودن صفات مشترک خاص در ابعاد دینی، مذهبی، قومی، فرهنگی و زبانی از اکثریت انسان‌های پیرامون متمایز شده و در برابر آن‌ها هویت و موجودیت پیدا می‌کنند [به عبارتی] اقلیت در برابر اکثریت معنی پیدا می‌کند. (Hafeznia, 2006: 184). جهانی شدن و عصر اطلاعات در دهه آخر قرن بیستم و آغاز هزاره سوم میلادی مهم‌ترین چالش در حوزه فرهنگ سیاسی کشورها در سطح جهان بوده است. (Abolhasani, 2009: 13). در این میان بررسی موقعیت گروه‌های قومی (اقلیت‌ها) و خرده فرهنگ‌ها در بستر جهانی شدن به عنوان یکی از پویاترین حوزه‌های پژوهش فرهنگی به شمار می‌آید، زیرا با مطرح شدن بحث جهانی شدن، دو پدیده کاملاً متضاد، ذهن سیاست‌مداران را به خود مشغول ساخته است. از یک طرف برخی کشورها با بلوک بندی‌های اقتصادی و منطقه‌ای نظیر اروپای متحد، حرکت به سوی همگرایی اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی را آغاز کرده و از سوی دیگر رشد جریان هویت خواهی قومی در بخشی از مردم جهان با شکستن مرزهای سیاسی و پان نهادن در محدوده‌ی قومی باعث یک نوع واگرایی سیاسی، اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی شده و تجزیه دولت - ملت‌ها را به دنبال داشته است (Razavi, 2009: 17). کردها یکی از [اقلیت‌های] قومی ایرانی هستند که دارای یک پراکنش فضایی در مناطق مرزی دو کشور ایران و عراق بوده و از نظر جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک، یک اقلیت اکولوژیک محسوب می‌شوند. همچنین پراکنش این اقلیت در دو کشور سوریه و ترکیه، آنان را به طور هم‌زمان در مقابل فرهنگ‌های دیگر قرار داده و با چالش‌های هویتی گوناگونی مواجه کرده است (Yonesi, 1993: 5). در این میان، گسترش پدیده جهانی شدن باعث ایجاد واگرایی بین دو هویت ملی و قومی اقوام کرد شده است. با توجه به مطالب فوق، هدف این پژوهش "بررسی گسترش پروسه جهانی شدن فرهنگی و تأثیر آن بر هویت ملی و قومی اقلیت کرد استان کردستان" می‌باشد در این ارتباط، سوالاتی به شکل زیر مطرح می‌گردد: ۱- چه رابطه معناداری بین جهانی شدن و هویت ملی کردها وجود دارد؟ ۲- چه رابطه معناداری بین جهانی شدن و هویت قومی کردها وجود دارد؟

برای دستیابی به یک پاسخ علمی به سوالات تحقیق، فرضیاتی به شکل زیر مطرح گردید:

۱- رابطه معناداری بین جهانی شدن و هویت ملی کردها وجود دارد.

۲- رابطه معناداری بین جهانی شدن و هویت قومی کردها وجود دارد.

قابل ذکر است که استان کردستان در غرب نزدیک به ۱/۸ درصد از خاک کشور را به خود اختصاص داده و به عنوان سیزدهمین استان کشور شناخته شده است. این استان دارای ۲۵۰ کیلومتر مرز مشترک با عراق در دو شهرستان بانه و میوان می‌باشد (نقشه شماره ۱).

نقشه شماره (۱) تقسیمات کشوری استان کردستان

Source: Statistical Yearbook of Kurdistan, 2011

بر اساس آخرین تقسیمات کشوری (۱۳۹۰)، کردستان متشکل از ۱۰ شهرستان، ۲۹ نقطه شهری، ۲۷ بخش، ۸۵ دهستان و ۱۷۰۲ آبادی دارای سکنه می‌باشد. جمعیت استان کردستان در سال ۱۳۹۰ بالغ بر ۱۴۹۳۶۴۵ نفر بوده که از تراکم ۵۱ نفر (در سال ۱۳۹۰) در هر کیلومتر مربع برخوردار است. از این جمعیت ۶۶ درصد ساکن در نقاط شهری و در حدود ۳۴ درصد ساکن در نقاط روستایی بوده‌اند که شبیه به سایر نقاط جمعیت شهری بر جمعیت روستایی غلبه دارد (Statistical Yearbook of Kurdistan, 2011).

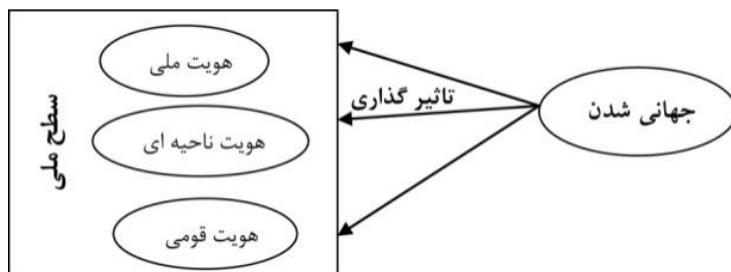
مبانی نظری و مدل مفهومی تحقیق

- جهانی شدن: در فرآیند توسعه سریع پیوندهای پیچیده میان جوامع، فرهنگ‌ها، نهادها و افراد در تمامی نقاط جهان معنا پیدا می‌کند. به بیان دیگر، جهانی شدن معطوف به فرآیندی است که در جریان آن فرد و جامعه در گستره‌ای جهانی با یکدیگر پیوند می‌خورند (Elahi, 2005: 94). جهانی شدن دارای سه بعد فرهنگی، سیاسی و اقتصادی می‌باشد که یکی از مهم‌ترین تاثیرات جهانی شدن در بعد فرهنگی صورت می‌پذیرد.

هویت

هویت به معنای چیستی و کیستی است و از نیاز طبیعی انسان به شناخته شدن در پیوند با چیزی یا جایی به وجود می‌آید. (Mojtahedzadeh, 2005: 9). هویت یکی از مباحث پایه فرهنگ هر جامعه‌ای است که در جوامع ناهمگون علاوه بر هویت ملی هویت‌های خرد و ناحیه‌ای وجود دارد که این هویت‌ها گاهی در تضاد با یکدیگر و گاهی در عرض هم می‌باشند. [به عبارتی می‌توان گفت] هویت ملی و قومی از انواع هویت جمعی و به معنای احساس همبستگی عاطفی با اجتماع بزرگ ملی و قومی و احساس وفاداری به آنست. هویت ملی و قومی در کشاکش تصور "ما" از "دیگران" شکل می‌گیرد (Ashraf, 2000: 521). هویت ملی ایرانیان ترکیبی از هویت‌های قومی - مذهبی گوناگون ایران است. به طوری که مجموعه هویت‌های قومی ستون‌های چتر فراگیر هویت ملی ایران را تشکیل

داده‌اند، به عبارت دیگر هیچ گونه تضادی بین هویت‌های قومی و ملی در ایران وجود ندارد. در نهایت می‌توان گفت که جهانی شدن با فرایندهای پیچیده‌اش ضمن تأثیرگذاری به هویت‌های ملی کشورها در سطح خرد نفوذ کرده و آن‌ها را نیز تحت تأثیر قرار داده است.

نمودار (۱)، رابطه جهانی شدن و هویت

Source: Research Findings, 2015

- جهانی شدن و هویت ملی - قومی: پیش‌تر تعبیری از مفاهیم و نظریات جهانی شدن، هویت ملی و هویت قومی تشریح گردید که به منظور پیش برد فرضیه و اثبات آن ضروری است تا رابطه بین متغیرهای پژوهش (جهانی شدن فرهنگی، هویت ملی و هویت قومی) نیز مورد بررسی قرار گیرد.

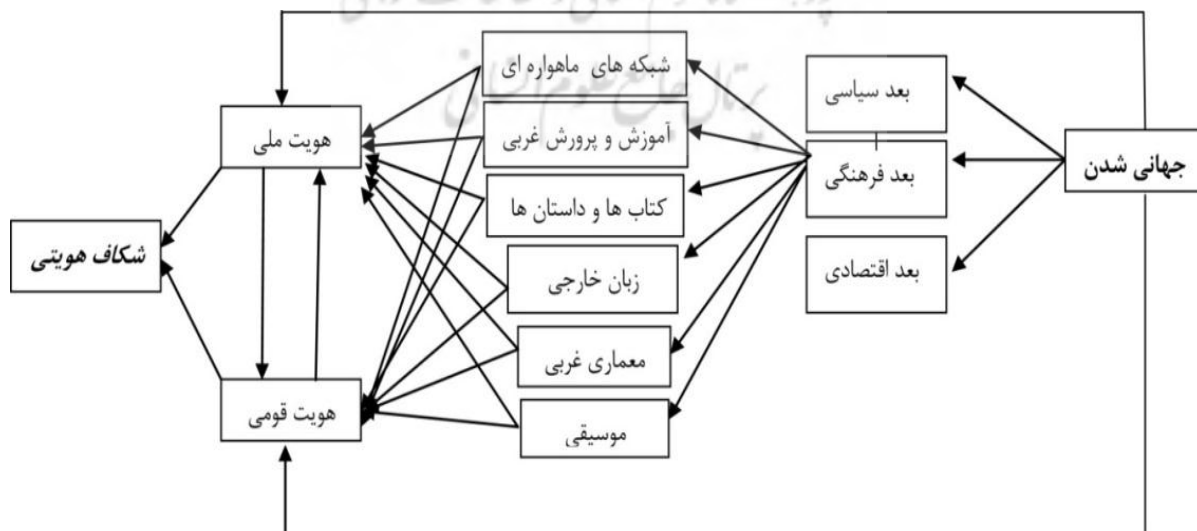
۱- جهانی شدن، همچون چرخش فرهنگی: جهانی شدن به طور کلی به معنای گسترش مقیاس، رشد اندازه، سرعت، یافتن و تعمیق تأثیر فراقاره ای جریانات و الگوهای تعامل اجتماعی است. به این معنا چنان که هلد و مک گرو گفته‌اند: جهانی شدن روندهایی است که جامعه‌های دور دست را به یکدیگر متصل می‌کند و دسترسی به روابط قدرت را در مناطق و قاره‌های دنیا گسترش می‌دهد (Held & Macger, 2003: 1). به نظر می‌رسد هر تعریف و تغییر از این پدیده را مد نظر قرار دهیم همگی بر تغییرات عینی و کمی و کیفی در سطح جهانی اشاره دارند که از جمله شامل دگرگونی‌های قابل توجه در اصول سازمان دهنده زندگی اجتماعی و مسائل اقتصادی، فرهنگی و سیاسی است. به قول نویسنده ای جهانی شدن چهره ژانوسی (دوگانه) دارد؛ یعنی هم تهدید است و هم فرصت (Ghzelsofla, 2007: 188). از آنجایی که فرهنگ عمدتاً بستر حرکت جوامع و الگوهای رفتار سیاسی و هویتی به شمار می‌رود، مد نظر قرار داد که به ویژه در ((چرخش فرهنگی)) می‌توان جهانی شدن را از این منظر هم چون ناشی از پایان جنگ سرد، تحولات صنعتی مربوط به انقلاب سوم صنعتی و ((پسایدئولوژی)) دوران گسترش ابر رسانه‌ها و تعاملات مجازی جدید مثل اینترنت و تلفن همراه، بعد فرهنگی آن جلوه گری بیشتری دارد. مرحله‌ای جدید که به قول توماس فریدمن، قواره‌ی جهان بسیار کوچک شده در عین حال به موازات آن میدان بازی نیز مسطح شده است (Fridman, 2010: 3). تأثیر این چرخش فرهنگی در دو بعد قابل توجه و اهمیت دادن به ابعاد مختلف آن حائز اهمیت است. یکی از تأثیرات جهانی شدن‌ها گسترش بر جنبش‌های قومی یا گسترش آنچه که ((خاص گرایی فرهنگی)) نامیده می‌شود، یعنی در اینجا جهانی شدن سبب تقویت جنبش‌های قومی می‌شود (Nassaj, 2009: 131)

۲- جهانی شدن و تأثیرگذاری بر جنبش‌های هویتی: حامیان نظریه خاص گرایی فرهنگی برآنند، واکنش اقوام، ملت‌ها و گروه‌ها در برابر جریان‌های همگون ساز جهانی شونده، مقابله‌ای نخواهد بود. به این معنا بیشتر فرهنگ و خرده فرهنگ‌ها دست به مقاومت و حتی تعامل پر تنش خواهند زد که معمولاً در قالب توسل به عناصر هویت بخشی زبانی، دینی، قومی و نژادی خواهد بود (Golmohamadi, 2003: 84). به اعتقاد آنتونی گیدنز در فرایندهای نوسازی، بستر

هویتی دگرگون می‌شود. هر اندازه سنت نفوذ خود را از دست می‌دهد افراد به چک و چانه زدن بر سر گزینش شیوه زندگی خود از بین گزینه‌های گوناگون وارد می‌شوند و می‌کوشند برای رهایی از بحران هویت به منابع و ابزارهای هویت سازی سنتی متوسل شوند. از این رو، این احتمال تقویت می‌شود که آن‌ها به آسانی جذب جنبش‌هایی شوند که در واکنش دفاعی به فرآیند جهانی شدن‌ها بازسازی و احیای چنان فضاهایی را وعده می‌دهند. برخی دیگر برآنند تأثیر جهانی شدن از بعد سیاسی چون می‌تواند سبب بروز ناتوانی دولت‌های ملی به ویژه در جهان سوم شود، می‌تواند در نتیجه عدم انجام تکالیف قانونی این کشورها در برقراری امنیت و نیز پیشبرد، توسعه اقتصادی و غیره سبب هویت خواهی قومی شود.

چارچوب مفهومی تحقیق

دیدگاه نظری در پژوهش حاضر تابعی از هدف و موضوع مورد نظر می‌باشد. همان گونه که پیش‌تر بیان گردید، هدف این تحقیق بررسی تأثیر پروسه جهانی شدن فرهنگی بر روی هویت ملی و قومی اقلیت کرد کردستان می‌باشد. طبق مدل مفهومی پژوهش که در ذیل مشخص گردیده، بعد فرهنگی به عنوان یکی از ابعاد تأثیر گذار جهانی شدن با شاخص‌هایی چون شبکه‌های تلویزیونی و ماهواره ای، اینترنت، زبان انگلیسی، پوشیدن کراوات، خواندن کتاب‌ها و رمان‌های خارجی، موسیقی‌های غربی، شیوه‌های آموزش و پرورش غربی، سبک معماری و ساختمان سازی غربی و در بخش متغیر وابسته هویت ملی عواملی چون: میزان علاقه‌مندی به فیلم‌های فارسی، میزان تعلق به فرهنگ ایرانی، میزان تعلق به پرچم ملی، مشاهیر ملی، سرود ملی، زبان فارسی، زندگی در ایران و بین مردم آن، ملاک ایرانی بودن شاخص‌های مورد بررسی را تشکیل می‌دهند. همچنین در ارتباط با متغیر سوم تحقیق (هویت قومی): زبان کردی، ازدواج فرد کرد با یک کرد، عدم پرداختن به مسائل قومی، عدم تفاوت بین دوست کرد و غیر کرد، انتخاب مناطق کردنشین جهت زندگی، عدم پرداختن به مطالبات قومی، شکل‌گیری احزاب محلی، توجه نظام سیاسی به مطالبات کردها، آگاهی به حقوق کردها، وجود فرهنگ خاص کردی شاخص‌های متغیر وابسته تحقیق و در نهایت به عنوان اساس کار و چارچوب نظری این مقاله مورد استفاده و بهره برداری قرار می‌گیرد.

نمودار (۲) مدل مفهومی تحقیق

Source: Research Findings, 2015

روش بررسی

پژوهش حاضر به لحاظ روش شناسی از نوع پوزیتویستی (اثباتی) و از نظر روش انجام تحقیق، توصیفی-تحلیلی و همبستگی می‌باشد. داده‌های این تحقیق با استفاده از تکنیک پرسشنامه‌ای جمع‌آوری شده‌اند. برای این کار محققین پس از احصاء شاخص‌ها و انجام روایی و پایایی مقیاس‌ها، آن‌ها را در طیف لیکرت رتبه‌بندی کرده و در قالب پرسشنامه‌ای جهت توزیع در بین الیت مورد نظر تهیه و تنظیم نموده‌اند.

به عنوان جامعه آماری پژوهش حاضر به شمار می‌روند که رقم آن طبق آمار رسمی سالنامه آماری سال ۱۳۹۰، ۱۹۸۲ نفر می‌باشد. برای انتخاب حجم نمونه در این پژوهش از فرمول کوکران استفاده شده است که تعداد نمونه آماری بدست آمده از این روش ۲۳۵ نفر می‌باشد. همچنین کلیه دانشجویان مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری استان کردستان به عنوان جامعه آماری پژوهش حاضر به شمار می‌روند که رقم آن طبق آمار رسمی سرشماری سال ۱۳۹۰، ۱۹۸۲ نفر می‌باشد.

حجم نمونه آماری از طریق فرمول زیر (فرمول کوکران) محاسبه شده است:

$$n = \frac{Nt^2 pq}{Nd^2 + t^2 pq}$$

$$n = \frac{1982 \times (1/96)^2 \times 0/5 \times 0/5}{1982 \times (0/05)^2 + (1/96)^2 \times 0/5 \times 0/5} = 235$$

n = حجم نمونه، N = جمعیت یا جامعه آماری، (ضریب اطمینان ۹۵ درصد)، $t = 1/96$ ، (احتمال وجود صفت معین در نمونه)، $P = 0/5$ (دقت احتمالی مطلوب با نصف فاصله اطمینان)، $d = 0/05$ (احتمال فقدان صفت معین در نمونه)، $q = 0/5$.

$$N = 1982, P = 0/5, t = 1/96, d = 0/05, q = 0/5$$

برای نیل به نمونه مورد بررسی، ابتدا جمعیت دانشجویان دو مقطع دکتری و کارشناسی ارشد از کل جامعه آماری از یکدیگر تفکیک شده و سپس با توجه به جمعیت هر گروه، پرسشنامه‌ها به صورت تصادفی توزیع گردید. بدین ترتیب تعداد ۱۷۹ عدد از پرسشنامه در بین دانشجویان مقطع کارشناسی ارشد و ۵۶ عدد دیگر نیز در بین دانشجویان مقطع دکتری به صورت کاملاً تصادفی توزیع گردید. پس از گردآوری اطلاعات، تک تک پرسشنامه‌ها مورد بازبینی قرار گرفتند، تا در صورت وجود اطلاعات ناقص و مخدوش از فرآیند تجزیه و تحلیل خارج گردند، سپس code sheet پرسشنامه‌ها تهیه و اطلاعات آن‌ها وارد بسته نرم افزاری Spss/pc/20 گردید و تجزیه و تحلیل لازم بر روی آن‌ها صورت گرفت. طی فرآیند عملیاتی کردن برای سنجش متغیر مستقل (جهانی شدن فرهنگی) و وابسته (هویت ملی و قومی)، اقدام به احصاء شاخص‌های مورد نظر و ساخت گویه‌های مربوطه توسط محققین گردید. متغیرهای مستقل و وابسته پژوهش حاضر بر اساس پنج طیف کاملاً موافق، نسبتاً موافق، نظری ندارم، نسبتاً مخالف و کاملاً مخالف مورد سنجش قرار گرفت. در این میان با توجه به مبانی نظری تحقیق، در تعریف عملیاتی متغیر جهانی

شدن فرهنگی، شاخص زبان انگلیسی، پوشیدن کراوات، کانال‌های ماهواره‌ای، داستان و رمان، موسیقی، سبک معماری، شیوه آموزش و پرورش تعریف شده و به صورت جدول زیر مورد استفاده قرار گرفت.

جدول شماره ۱، تعریف عملیاتی متغیر جهانی شدن فرهنگی

متغیر	شاخص	گویه	شماره گویه
تغییر فرهنگی	زبان انگلیسی	اهمیت یادگیری زبان انگلیسی	۱
	پوشیدن کراوات	علاقه‌مندی به پوشیدن کراوات	۲
	کانال‌های ماهواره‌ای	جذابیت کانال‌های ماهواره‌ای	۳
	داستان و رمان	علاقه‌مندی به مطالعه داستان و رمان خارجی	۴
	موسیقی	جذابیت موسیقی‌های خارجی	۵
	سبک معماری غربی	علاقه‌مندی به سبک معماری غربی	۶
	شیوه آموزش و پرورش	جذابیت شیوه‌های آموزش و پرورش در کشورهای غربی	۷

Source: Research Findings, 2015

- تعریف عملیاتی متغیر وابسته هویت ملی و قومی: در این بخش ابتدا اقدام به تعیین شاخص‌هایی شد که بتوان بر طبق آن‌ها میزان هویت ملی و هویت قومی را در منطقه سنجد، که به ترتیب شامل: میزان علاقه‌مندی به فیلم‌های فارسی، میزان تعلق به فرهنگ ایرانی، میزان تعلق به پرچم ملی، مشاهیر ملی، سرود ملی، زبان فارسی، زندگی در ایران و بین مردم آن، ملاک ایرانی بودن، ازدواج فرد کرد با یک کرد، عدم پرداختن به مسائل قومی، عدم تفاوت بین دوست کرد و غیر کرد، انتخاب مناطق کردنشین جهت زندگی، عدم پرداختن به مطالبات قومی، شکل‌گیری احزاب محلی، توجه نظام سیاسی به مطالبات کردها، آگاهی به حقوق کردها، وجود فرهنگ خاص کردی از نمونه آماری مورد نظر در منطقه، مورد پرسش قرار گرفته‌اند.

یافته‌های تحقیق

پس از گردآوری اطلاعات، پرسشنامه‌ها مورد بازبینی قرار گرفتند، سپس code sheet تهیه و اطلاعات آن‌ها وارد بسته نرم افزاری SPSS گردید و تجزیه و تحلیل لازم بر روی آن‌ها صورت گرفت.

۳-۱- یافته‌های توصیفی:

توزیع پرسشنامه‌ها به نحوی بوده است که ۲۳۵ نفر از دانشجویان مقاطع تحصیلی کارشناسی ارشد و دکتری به پرسشنامه‌ها پاسخ داده‌اند. ۷۶ درصد از پاسخ دهندگان دارای مدرک کارشناسی ارشد و ۲۴ درصد نیز دارای مدرک دکتری بوده‌اند.

جدول شماره ۱ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب وضعیت تحصیلی

وضعیت	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
کارشناسی ارشد	۱۷۹	۷۶/۲	۷۶/۲	۷۶/۲
دکتری	۵۶	۲۳/۸	۲۳/۸	۱۰۰
جمع	۲۳۵	۱۰۰	۱۰۰	

Source: Research Findings, 2015

از لحاظ گروه سنی، ۷۲ نفر (۳۱ درصد) از پاسخ دهندگان به پرسشنامه‌ها بین گروه سنی ۲۴ تا ۲۶ سال، ۵۶ نفر (۲۴ درصد) بین ۲۷ و ۲۸ سال، ۴۳ نفر (۱۸ درصد) بین ۲۹ و ۳۰ سال و ۳۴ نفر (۱۴/۵ درصد) نیز ۳۱ سال و بالاتر را داشته‌اند. همچنین ۱۳ درصد نیز به این گزینه پاسخ نداده بودند.

جدول شماره ۲ توزیع فراوانی پاسخگویان بر حسب سن

سن	فراوانی	درصد	درصد معتبر	درصد تراکمی
۲۴-۲۶ سال	۷۲	۳۰/۶	۳۵/۱	۳۵/۱
۲۷-۲۸ سال	۵۶	۲۳/۸	۲۷/۳	۶۲/۴
۲۹-۳۰ سال	۴۳	۱۸/۳	۲۱	۸۳/۴
۳۱ سال و بالاتر	۳۴	۱۴/۵	۱۶/۶	۱۰۰
جمع	۲۰۵	۸۷/۲	۱۰۰	
بی جواب	۳۰	۱۲/۸		
جمع کل	۲۳۵	۱۰۰		

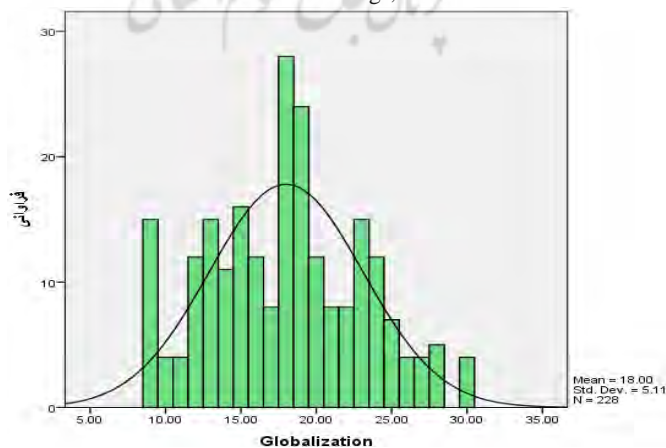
Source: Research Findings, 2015

طبق نتایج حاصله از تجزیه و تحلیل پرسشنامه‌ها در جدول شماره ۳، مشخص گردید که با گسترش جهانی شدن طی ده‌های اخیر، ۳۲ درصد از دانشجویان با اهمیت یادگیری زبان انگلیسی برای فرزندان آن‌ها کاملاً موافق و موافق بوده‌اند و ۶۳ درصد با این سوال کاملاً مخالف و مخالف بوده‌اند همچنین نزدیک به نیمی از پاسخگویان (۴۹/۸ درصد) علاقمند به پوشیدن کروات به عنوان یکی از مظاهر تمدن جدید و امروزی بوده‌اند. به ترتیب ۱۷ و ۴۴ درصد نیز اعتقاد دارند که جذابیت کانال‌های ماهواره‌ای بیشتر از کانال‌های تلویزیونی داخلی می‌باشد. در پاسخ به سوال علاقه‌مندی به مطالعه داستان‌ها و رمان‌های خارجی، ۸۳ درصد از مخاطبین، کاملاً و نسبتاً موافق بوده‌اند و تنها ۳ درصد به گزینه کاملاً مخالف پاسخ داده‌اند. در مورد جذابیت موسیقی‌های خارجی نسبت به موسیقی‌های ملی و محلی تنها ۲۳ درصد کاملاً موافق و موافق بوده‌اند و بیش از نیمی از دانشجویان (۵۸ درصد) کاملاً مخالف و مخالف بوده‌اند. همچنین ۵۷/۵ درصد نیز علاقمند به سبک معماری‌های غربی بوده‌اند. در میان سوالات پرسشنامه، بیشترین درصد پاسخ‌گزینه کاملاً موافق به سوال "جذابیت شیوه‌های آموزش و پرورش در کشورهای غربی" داده شده که ۶۳ درصد مخاطبین نظر دارند که شیوه‌های آموزش و پرورش در کشورهای غربی مناسب‌تر و مترقی‌تر هستند که با جمع پاسخ‌دهندگان به گزینه نسبتاً موافق به ۹۴/۵ درصد می‌رسد.

جدول شماره ۳ درصد گویه‌های متغیر جهانی شدن فرهنگی

گویه‌ها	کاملاً موافق	نسبتاً موافق	نظری ندارم	نسبتاً مخالف	کاملاً مخالف
۱- اهمیت یادگیری زبان انگلیسی برای فرزندان نسبت به زبان مادری	۲۳/۸	۸/۵	۴/۷	۲۱/۷	۴۱/۳
۲- علاقه‌مندی به پوشیدن کروات به عنوان مظهر تمدن جدید	۲۱/۳	۲۸/۵	۲۶/۵	۹/۸	۱۳/۶
۳- جذابیت کانال‌های ماهواره‌ای نسبت به کانال‌های داخلی	۱۶/۶	۴۳/۸	۲۲/۶	۳/۴	۱۳/۶
۴- علاقه‌مندی به مطالعه داستان و رمان خارجی	۵۲/۲	۳۰/۲	۹/۸	۲/۱	۳/۴
۵- جذابیت موسیقی‌های خارجی نسبت به موسیقی‌های داخلی	۱۱/۹	۱۱/۱	۱۸/۷	۳۲/۸	۳۵/۵
۶- علاقه‌مندی به سبک معماری غربی	۲۳	۳۴/۵	۱۰/۲	۲۶	۴/۷
۷- جذابیت شیوه‌های آموزش و پرورش در کشورهای غربی	۶۲/۶	۳۱/۵	۴/۳	۰	۱/۷

Source: Research Findings, 2015

نمودار شماره ۱ هیستوگرام شاخص‌های جهانی شدن Source: Research Findings, 2015

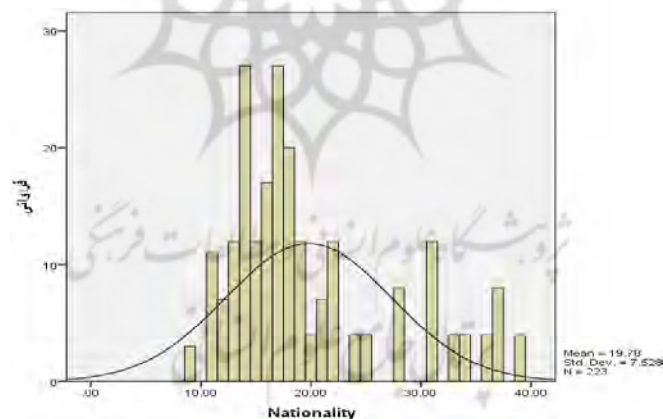

در مورد شاخص‌های هویت ملی (جدول ۴) مشخص گردید، بیش از نیمی (۶۹ درصد) از پاسخگویان معتقد بودند که با دیدن پرچم ایران در مجامع بین‌المللی به یک حس سربلندی دست پیدا می‌کنند. در مورد انتخاب کشور دیگری برای زندگی (۴۸ درصد)، افتخار کردن به ایرانی بودن خود (۶۸ درصد)، اعتقاد به عید نوروز به عنوان یکی از بهترین اعیاد ایرانیان (۸۴ درصد)، دستیابی به حس شور و شوق با شنیدن سرود ج.ا.ا. (۵۲ درصد) و افتخار نمودن به مشاهیر ملی با ۸۵ درصد، بالاترین میزان پاسخ را به خود اختصاص داده است. ۷۸ درصد از مخاطبین سرزمین ایران را به عنوان وطن خود می‌دانستند و ۵۸ درصد نیز معتقد بودند که صحبت کردن به زبان فارسی برای آن‌ها دلنشین و شیرین است.

جدول شماره ۴ درصد گویه‌های متغیر هویت ملی

گویه‌ها	کاملاً موافق	نسبتاً موافق	نظری ندارم	مخالف	کاملاً مخالف
۱- دیدن پرچم ایران و دستیابی به حس سربلندی	۵۲/۳	۱۷/۴	۳	۱/۵	۲۳/۸
۲- انتخاب کشور دیگری برای زندگی در صورت امکان	۳۱/۵	۱۶/۶	۱۷/۹	۱۷/۴	۱۳/۲
۳- افتخار کردن به ایرانی بودن خود	۴۹/۸	۱۷/۹	۸/۵	۱/۷	۲۰/۴
۴- اعتقاد به عید نوروز به عنوان یکی از بهترین اعیاد ایرانیان	۶۹/۸	۱۳/۶	۴/۷	۳/۴	۶/۸
۵- دستیابی به حس شور و شوق با شنیدن سرود ج.ا.ا.	۳۲/۸	۱۹/۱	۲۰/۹	۰	۲۲/۱
۶- افتخار به مشاهیر ملی چون فردوسی و...	۷۰/۶	۱۴	۳/۴	۱/۷	۸/۷
۷- اعتقاد به سرزمین ایران به عنوان وطن خود	۵۹/۶	۱۸/۳	۳/۴	۵/۱	۱۱/۹
۸- جذابیت صحبت کردن به زبان فارسی	۳۳/۲	۲۴/۷	۱۱/۵	۸/۵	۲۰/۴

Source: Research Findings, 2015

نمودار شماره ۲ هیستوگرام شاخص‌های هویت ملی

Source: Research Findings, 2015

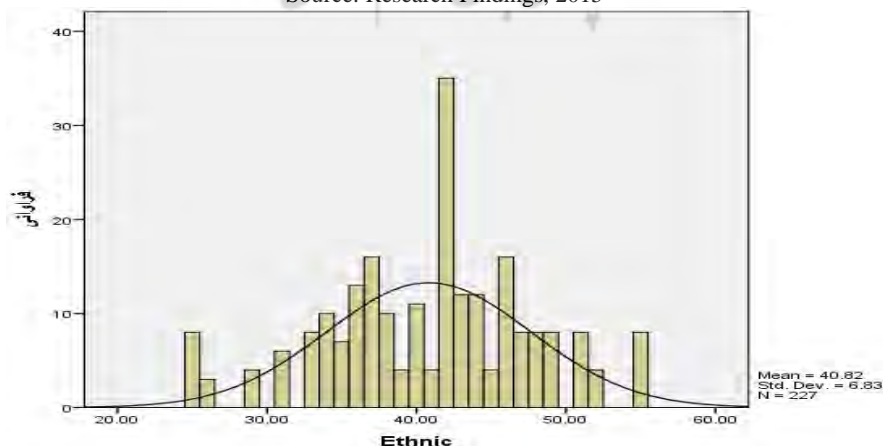
در مورد شاخص‌های هویت قومی (جدول ۵) مشخص گردید، بیش از نیمی (۵۳ درصد) از پاسخگویان معتقد بودند که ابتدا خود را یک ایرانی می‌دانند و بعد کرد و تنها ۳۴ درصد مخالف این امر بودند. در اینکه یک کرد فقط با یک کرد باید ازدواج کند کمتر از نیمی از پاسخگویان (۶۵ درصد) نظر کاملاً مخالف و مخالف را داشته‌اند، در مورد عدم پرداختن به مسایل قومی در قبال داشتن زندگی مناسب (۷۱ درصد)، عدم تفاوت بین انتخاب دوست کرد و غیر کرد (۸۱ درصد)، ترجیح دادن مناطق کردنشین برای سکونت (۳۹ درصد)، انتخاب نمایندگان کرد در فرآیندهای سیاسی کشور از قبیل انتخابات (۵۱ درصد)، شکل‌گیری احزاب محلی علاوه بر احزاب ملی سیاسی برای رسیدگی به

مطالبات قومی کردها (۴۰ درصد)، حرکت به سوی فرهنگ رسمی کشور و عدم پرداختن به مطالبات قومی (۸۳ درصد)، خوشحالی به دلیل افزایش آگاهی مردم کرد نسبت به حقوق خود (۷۰ درصد)، جدی تلقی شدن مطالبات کردها از سوی نظام سیاسی کشور (۳۲ درصد)، اولویت داشتن تماشای فیلم‌های کردی به فیلم‌های ایرانی (۵۳ درصد)، نظری کاملاً موافق و موافق داشته‌اند ولی در پاسخ به این سوال که نیازی نیست که فرزندانمان از زمان کودکی کردی یاد بگیرند ۶۹ درصد از پاسخگویان گزینه کاملاً مخالف و مخالف را انتخاب نموده‌اند، همچنین ۵۹ درصد نیز معتقد بودند که همیشه سعی می‌کنند به زبان کردی صحبت کنند تا زبان فارسی و تنها ۱۳ درصد از مخاطبین معتقد بودند که ایجاد مراکز فرهنگی که در آن‌ها شعر و ادب و موسیقی کردی آموزش می‌دهند چندان ضروری نیست. در مورد شاخص‌های مربوط به هویت قومی بالاترین درصد پاسخ گزینه کاملاً موافق به سوال "تلاش برای ترویج فرهنگ کردی" داده شده که ۵۴ درصد مخاطبین نظر دارند، کردها به دلیل داشتن فرهنگ خاص باید در ترویج و تعالی آن بکوشند که با جمع پاسخ دهندگان به گزینه نسبتاً موافق به ۸۸ درصد می‌رسد.

جدول شماره ۵ درصد گویه‌های متغیر هویت قومی

گویه‌ها	کاملاً موافق	نسبتاً موافق	ندارم	نظری	نسبتاً مخالف	کاملاً مخالف
۱- خود را اول یک ایرانی می‌دانم بعد یک کرد	۳۶/۶	۱۶/۲	۱۳/۲	۱۳/۶	۲۰/۴	۰
۲- ازدواج کرد فقط با یک کرد	۵/۱	۱۳/۲	۱۶/۶	۲۶	۳۹/۱	۰
۳- عدم پرداختن به مسایل قومی در قبال داشتن زندگی مناسب	۴۲/۶	۲۸/۵	۱۰/۲	۱۱/۹	۶/۸	۰
۴- عدم تفاوت بین دوست کرد و غیر کرد	۵۱/۱	۲۸/۹	۳	۸/۵	۰	۰
۵- انتخاب مناطق کردنشین در اولویت اول به عنوان محل سکونت	۲۶/۴	۱۲/۳	۲۳	۲۰/۹	۱۷/۴	۰
۶- انتخاب نمایندگان کرد در فرآیندهای سیاسی	۲۲/۶	۲۸/۵	۲۳	۱۴	۱۰/۲	۰
۷- شکل‌گیری احزاب محلی برای رسیدگی به مطالبات قومی	۱۶/۲	۲۴/۳	۱۳/۶	۱۳/۶	۳۳/۳	۰
۸- عدم پرداختن به مطالبات قومی و حرکت به سوی فرهنگ رسمی کشور	۴۳	۴۰/۴	۱۰/۲	۴/۷	۱/۷	۰
۹- خوشحالی به دلیل افزایش آگاهی مردم کرد نسبت به حقوق خود	۵۴	۲۶	۱۳/۶	۱/۷	۳	۰
۱۰- جدی تلقی شدن مطالبات کردها از سوی نظام سیاسی کشور	۱۰/۲	۲۲/۱	۶/۴	۲۹/۸	۳۱/۵	۰
۱۱- اولویت داشتن تماشای فیلم‌های کردی به فیلم‌های ایرانی	۲۶	۲۷/۲	۲۳	۱۰/۲	۱۱/۹	۰
۱۲- عدم ضرورت یادگیری زبان کردی برای کودکان	۱۱/۱	۱۱/۹	۶/۴	۲۰/۴	۴۸/۵	۰
۱۳- تلاش برای صحبت کردن به زبان کردی تا فارسی	۲۰/۹	۲۹/۴	۱۱/۹	۱۹/۶	۱۶/۶	۰
۱۴- عدم ضرورت ایجاد مراکز فرهنگی، متولی آموزش فرهنگ کردی	۱۰/۲	۳	۹/۴	۳۳/۶	۴۲/۱	۰
۱۵- تلاش برای ترویج فرهنگ خاص کردی	۵۴	۳۴	۵/۱	۰	۵/۱	۰

Source: Research Findings, 2015

نمودار شماره ۳ هیستوگرام شاخص‌های هویت ملی

Source: Research Findings, 2015

تجزیه و تحلیل داده‌ها

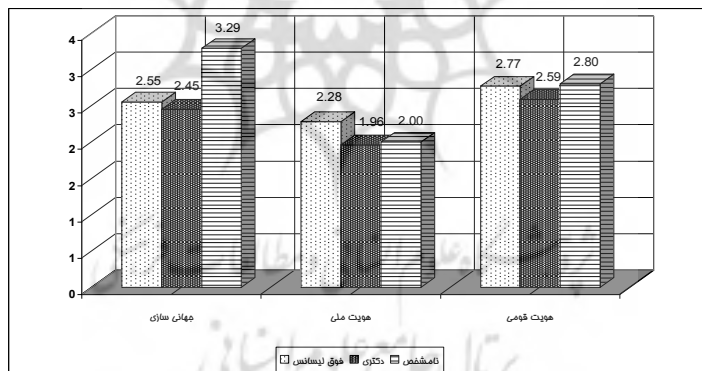
نتایج جدول شماره ۶ نشان می‌دهد که میانگین متغیرهای جهانی شدن، هویت ملی و هویت قومی در پاسخ‌دهندگان دارای مدرک تحصیلی فوق لیسانس به ترتیب ۲/۵۵، ۲/۲۸ و ۲/۷۷ (با انحراف معیارهای ۰/۶۹۹، ۰/۸۷۶ و ۰/۴۸۴) می‌باشد. همچنین این میانگین‌ها در پاسخ‌دهندگان دارای مدرک تحصیلی دکتری به ترتیب ۲/۴۵، ۱/۹۶ و ۲/۵۹ (با انحراف معیارهای ۰/۷۱۸، ۰/۷۰۶ و ۰/۳۵۴) است.

جدول شماره ۶: نتایج حاصل از میانگین متغیرهای جهانی شدن، هویت ملی و هویت قومی به تفکیک سطح تحصیلات

متغیر	جهانی شدن	هویت ملی	هویت قومی
تعداد	۱۷۲	۱۶۳	۱۶۶
میانگین	۲/۵۵	۲/۲۸	۲/۷۷
انحراف معیار	۰/۶۹۹	۰/۸۷۶	۰/۴۸۴
تعداد	۵۱	۵۶	۵۶
میانگین	۲/۴۵	۱/۹۶	۲/۵۹
انحراف معیار	۰/۷۱۸	۰/۷۰۶	۰/۳۵۴
تعداد	۴	۴	۴
میانگین	۳/۲۹	۲	۲/۸۰
انحراف معیار	۰/۰۰۱	۰/۰۰۱	۰/۰۰۲

Source: Research Findings, 2015

سایر نتایج نیز نشان می‌دهد که میانگین متغیرهای جهانی سازی، هویت ملی و هویت قومی در پاسخ‌دهندگانی که مدرک تحصیلی خود را ذکر نکرده‌اند، به ترتیب ۳/۲۹، ۲ و ۲/۸۰ بوده است.

نمودار شماره ۴ توزیع نتایج حاصل از میانگین متغیرهای جهانی سازی، هویت ملی و هویت قومی به تفکیک تحصیلات

Source: Research Findings, 2015

۱-۲-۴- مقایسه‌ی نظرات پاسخ‌دهندگان در متغیرهای جهانی شدن، هویت ملی و هویت قومی به تفکیک مدرک تحصیلی:

جدول شماره (۷) نتایج حاصل از آزمون t جهت مقایسه‌ی نظرات پاسخ‌دهندگان در متغیرهای جهانی شدن، هویت ملی و هویت قومی

شاخص‌ها متغیرها گروه‌ها	تعداد	میانگین	انحراف معیار	مقدار t	درجه آزادی	سطح معناداری
جهانی شدن	فوق لیسانس	۲/۵۵	۰/۶۹۹	۰/۸۹۴	۲۲۱	۰/۳۷۲
	دکتری	۲/۴۵	۰/۷۱۸			
هویت ملی	فوق لیسانس	۲/۲۸	۰/۸۷۶	۲/۴۵۹	۲۱۷	۰/۰۱۵
	دکتری	۱/۹۶	۰/۷۰۶			
هویت قومی	فوق لیسانس	۲/۷۷	۰/۴۸۴	۲/۵۹۶	۲۲۰	۰/۰۱۰
	دکتری	۲/۵۹	۰/۳۵۴			

Source: Research Findings, 2015

نتایج جدول شماره (۷) نشان می‌دهد که با توجه به مقادیر t و نیز سطوح معناداری:

الف- در متغیر جهانی شدن، اختلاف معناداری در نظرات دو گروه (فوق لیسانس و دکتری) مشاهده نمی‌شود و نتیجه می‌گیریم که تحصیلات عامل تأثیرگذاری بر دیدگاه‌های شرکت‌کنندگان در خصوص مولفه‌ی جهانی شدن نمی‌باشد.

ب- در متغیر هویت ملی، در نظرات دو گروه فوق؛ اختلاف معناداری در سطح کمتر از ۰/۰۵ مشاهده می‌شود و با سطح اطمینان بیش از ۹۵ درصد نتیجه می‌گیریم که تحصیلات یکی از عوامل موثر بر دیدگاه‌های شرکت‌کنندگان در خصوص مولفه‌ی هویت ملی بوده است.

ج- در متغیر هویت قومی، اختلاف معناداری در سطح ۰/۰۱ در نظرات دو گروه دیده می‌شود و با سطح اطمینان ۹۹ درصد نتیجه می‌گیریم که تحصیلات یکی از عوامل موثر بر دیدگاه‌های شرکت‌کنندگان در خصوص مولفه‌ی هویت قومی می‌باشد که با توجه به مقدار t بزرگ‌تر نسبت به مؤلفه هویت ملی، می‌توان میزان تأثیر تحصیلات بر شکل‌گیری هویت قومی را بیش از تأثیر آن بر هویت ملی برآورد کرد.

- آزمون فرضیه‌ها

با انجام آزمون فرض رگرسیون در مورد فرضیه اول پژوهش " رابطه معناداری بین جهانی شدن و هویت ملی کردها وجود دارد."، نتایج جدول ۸ نشان می‌دهد که با توجه به مقدار F (۶/۰۹۰) و سطح معناداری (۰/۰۱۴)، متغیر مستقل (جهانی شدن) از قدرت تبیین نسبتاً بالایی برخوردار بوده و قادر است میزان تغییرات متغیر وابسته (هویت ملی اقلیت‌های کرد) را به خوبی تبیین نماید. لذا با اطمینان از خطی بودن روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته (که از جدول ۶ قابل نتیجه‌گیری است)، می‌توان از تحلیل رگرسیون استفاده کرد.

جدول شماره ۸: نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک راه جهت بررسی معناداری رگرسیون (فرضیه اول)

شاخص‌ها منبع تغییرات	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	مقدار F	سطح معناداری
رگرسیون	۴/۲۵۲	۱	۴/۲۵۲	۶/۰۹۰	۰/۰۱۴
باقی مانده‌ها	۱۴۸/۷۱۸	۲۱۳	۰/۶۹۸		
کل	۱۵۲/۹۷۱	۲۱۴			

Source: Research Findings, 2015

همچنین نتایج جدول ۹ نشان می‌دهد که ضریب رگرسیون استاندارد شده برای متغیر جهانی شدن (۰/۱۶۷-) در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت: جهانی شدن بر هویت ملی اقلیت کردها در استان کردستان موثر بوده است و به این ترتیب، فرضیه اول پژوهش مورد تأیید قرار می‌گیرد و با توجه به ضرایبی که در جدول شماره ۷ موجود می‌باشد، معادله رگرسیون $(y = ax + b)$ را می‌توان به صورت زیر نوشت:

$$2/718 + (\text{جهانی شدن}) \times -0/167 = \text{هویت ملی}$$

جدول شماره ۹: نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون ساده جهت بررسی فرضیه اول

مدل	ضرایب استاندارد نشده (B)	ضرایب استاندارد شده (Beta)	مقدار t	سطح معناداری
(ضریب ثابت)	۲/۷۱۸	-----	۱۲/۹۰۸	۰/۰۰۰
جهانی شدن	-۰/۱۶۷	-۰/۱۶۷	-۲/۴۶۸	۰/۰۱۴

Source: Research Findings, 2015

نکته آخر اینکه، با توجه مقدار ضریب استاندارد شده (۰/۱۶۷-) می‌توان گفت: تغییری به اندازه یک انحراف استاندارد در متغیر مستقل جهانی شدن باعث تغییری به اندازه ۰/۱۶۷ انحراف استاندارد (در جهت منفی) در متغیر هویت ملی می‌شود. این امر نشان‌دهنده‌ی تأثیر منفی متغیر جهانی شدن بر هویت ملی می‌باشد. البته ضریب فوق به لحاظ کلی کم است و نشان می‌دهد که هر چند جهانی شدن بر هویت ملی اقلیت کردها در استان کردستان موثر بوده است، ولی مقدار این تأثیر به آن میزانی نبوده که بتواند باعث کم رنگ شدن هویت ملی گردد و این نشان می‌دهد که عوامل دیگری که در این تحقیق، مورد بررسی قرار نگرفته است نیز بر هویت ملی تأثیرگذار می‌باشد.

با انجام آزمون فرض رگرسیون در مورد فرضیه دوم پژوهش که "رابطه معناداری بین جهانی شدن و هویت قومی کردها وجود دارد." نتایج جدول شماره ۱۰ نشان می‌دهد که با توجه به مقدار $F(۴/۵۰۹)$ و سطح معناداری (۰/۰۳۵)، متغیر مستقل (جهانی شدن) از قدرت تبیین نسبتاً بالایی برخوردار است و قادر می‌باشد تا حدی میزان تغییرات متغیر وابسته (هویت قومی اقلیت‌های کرد) را تبیین نماید. لذا با اطمینان از خطی بودن روابط بین متغیرهای مستقل و وابسته می‌توان از تحلیل رگرسیون استفاده کرد. همچنین نتایجی که می‌توان از جدول ۱۱ استنباط کرد بدین صورت است که ضریب رگرسیون استاندارد شده برای متغیر جهانی شدن (۰/۱۴۳) در سطح خطای کمتر از ۰/۰۵ معنادار می‌باشد. بنابراین با حدود ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت: جهانی شدن بر هویت قومی اقلیت کردها در استان کردستان موثر بوده است و به این ترتیب، فرضیه دوم پژوهش نیز مورد تأیید قرار می‌گیرد.

جدول شماره ۱۰: نتایج حاصل از تحلیل واریانس یک راه جهت بررسی معناداری رگرسیون (فرضیه دوم)

شاخص‌ها	مجموع	درجه آزادی	میانگین مجزورات	مقدار F	سطح معناداری
منبع تغییرات	مجزورات				
رگرسیون	۰/۹۲۶	۱	۰/۹۲۶	۴/۵۰۹	۰/۰۳۵
باقی مانده‌ها	۴۴/۳۵۹	۲۱۶	۰/۲۰۵		
کل	۴۵/۲۸۵	۲۱۷			

Source: Research Findings, 2015

جدول شماره ۱۱: نتایج حاصل از تحلیل رگرسیون ساده جهت بررسی فرضیه دوم

مدل	ضرایب استاندارد نشده	ضرایب استاندارد شده	مقدار t	سطح معناداری
(ضریب ثابت)	۲/۵۰۹	----	۲۲/۰۴۴	۰/۰۰۰
جهانی شدن	۰/۰۹۲	۰/۱۴۳	۲/۱۲۴	۰/۰۳۵

Source: Research Findings, 2015

با توجه به ضرایب جدول شماره ۹ معادله رگرسیون بین متغیرهای موجود را می‌توان به صورت زیر نوشت:

$$۰/۰۹۲ \times (\text{جهانی شدن}) + ۲/۵۰۹ = \text{هویت قومی}$$

مقدار ضریب استاندارد شده (۰/۱۴۳) نشان می‌دهد که تغییری به اندازه یک انحراف استاندارد در متغیر مستقل جهانی شدن باعث تغییری به مقدار ۰/۱۴۳ انحراف استاندارد (در جهت مثبت) در متغیر هویت قومی می‌شود. این امر نشان‌دهنده‌ی تأثیر مثبت متغیر جهانی شدن بر هویت قومی می‌باشد. در این مورد نیز مشاهده می‌شود که ضریب فوق به لحاظ کلی کم است (حتی کمتر از ضریب استاندارد شده در معادله رگرسیون مربوط به فرضیه اول می‌باشد) و نشان می‌دهد که هر چند جهانی شدن بر هویت قومی اقلیت کردها در استان کردستان تأثیر مثبت داشته است، ولی مقدار این تأثیر خیلی کم است به طوری که (با توجه به مقدار مجذور ضریب استاندارد شده که حدوداً برابر ۰/۰۲

است)، نتیجه گرفته می‌شود که متغیر جهانی شدن تنها قادر به تبیین تنها ۲ درصد از تغییرات متغیر هویت قومی می‌باشد و ۹۸ درصد از تغییرات را عوامل ناشناخته‌ی دیگری بر عهده دارند.

نتیجه‌گیری

یکی از ابعاد آثار اولیه جهانی شدن، تأثیرات شگرف فرهنگی است؛ به بیان دیگر همان گونه که مفهوم جهانی شدن از یک طرف متضمن حذف مرزهای جغرافیایی است، حصارهای فرهنگی نیز در این مفهوم فرو می‌ریزند. از دیدگاه دیگر مرزها را پررنگ‌تر نموده است. بنابراین در عرصه رقابت ممکن است یک فرهنگ به وسیله فرهنگ دیگری نابود شده و جامعه‌ای دچار استحاله فرهنگی شود و از سوی دیگر ممکن است یک فرهنگ سایر فرهنگ‌ها را در خود جای داده و نقش یک هویت جدید و فراملیتی را ایفا نماید. وجود قومیت‌ها و تعدد آن‌ها از ویژگی‌های جامعه ایرانی بوده و هست که خصوصیات خاص خود را دارند و با مطرح شدن و گسترش پدیده جهانی شدن در سده‌های اخیر به عنوان یک مسئله اجتماعی، تأثیرات مختلفی بر روی هویت‌های ملی و قومی داشته است. هدف اصلی این پژوهش بررسی وجود یا عدم وجود ارتباط معنادار بین جهانی شدن و هویت ملی و قومی‌کرده‌های استان کردستان می‌باشد که پس از بررسی میدانی توسط محققین مشخص گردید که ضریب رگرسیون استاندارد شده برای متغیر جهانی شدن و هویت ملی و قومی به ترتیب $(-0/167)$ در سطح خطای کمتر از $0/05$ و $(0/143)$ در سطح خطای کمتر از $0/05$ معنادار بوده و ارتباط معناداری بین متغیرهای پژوهش وجود دارد. بنابراین می‌توان گفت: جهانی شدن بر هویت ملی اقلیت کردها در استان کردستان موثر بوده است و با حدود ۹۵ درصد اطمینان می‌توان گفت: جهانی شدن بنا بر ویژگی‌های خاص خود به عنوان عاملی تأثیر گذار بر هویت قومی اقلیت کردها در استان کردستان مطرح بوده است که در طی محاسبات انجام گرفته مشخص گردید، میزان اثربخشی پروسه جهانی شدن بر روی هویت ملی بیشتر و پررنگ‌تر از هویت قومی بوده است که این نتیجه را می‌توان به صورت دیاگرام زیر ترسیم نمود:

نمودار شماره ۵: خویت ملی و هویت قومی

Source: authors, 2015

همان طور که ملاحظه می‌گردد جهانی شدن دارای تأثیراتی بر روی هویت ملی و قومی داشته است. بدین معنی که توانسته است اثرات خود (کم رنگ نمودن هویت ملی و قومی) را بر روی دو متغیر وابسته تحقیق اعمال نماید. در نهایت راهکارها و پیشنهاداتی که از این پژوهش حاصل می‌گردد در دو بخش راهکارها و پیشنهادها به صورت زیر ارائه می‌گردد:

الف) - راهکارها:

از آنجایی که جهانی شدن در بعد فرهنگی تأثیراتی بر روی هویت‌های دوگانه ملی و قومی دارد و به نظر می‌رسد این تأثیر و تاجر در بخش فرهنگ از طریق رسانه‌های جمعی صورت می‌پذیرد، لذا در این زمینه ضروری است برنامه‌ریزی منسجمی در جهت تقویت شاخص‌های هویت ملی و قومی‌کردها در منطقه صورت گیرد. زیرا هویت

ملی و قومی کردها در جهت تضاد با یکدیگر عمل نکرده است (حداقل در نتایج دیگران مشهود بوده است)، بنابراین ضروری است که با سازوکارهای گوناگون از جمله تقویت برنامه‌های فرهنگی و رسانه‌ای در منطقه بتوان تا حدودی از اثرات پدیده جهانی شدن بر هویت ملی و قومی کاست.

(ب) - پیشنهادها

- ۱- تقویت برنامه‌های فرهنگی بومی و اصیل در منطقه.
  - ۲- تقویت شاخص‌های هویت ملی مشترک با سایر ایرانیان از قبیل تاریخ مشترک، نژاد و دین.
  - ۳- تقویت عوامل فرهنگی زبانی در منطقه و تقویت زبان فارسی به عنوان زبان مفاهمه کلیه ایرانیان در کنار زبان کردی به عنوان زبان خاص منطقه.
  - ۴- گسترش برنامه‌های فرهنگی از قبیل نمایشگاه‌های کتاب و ایجاد تسهیلات لازم جهت نشر و چاپ کتب و رسانه‌های مکتوب متناسب با فرهنگ ایرانی و بومی منطقه.
  - ۵- تقویت و افزایش برنامه‌های رادیویی و تلویزیونی در منطقه.
  - ۶- توجه ویژه صدا و سیما به بخش‌های هویت ساز تاریخی بین قوم کرد و مرکز کشور.
  - ۷- توجه ویژه به بخش موسیقی محلی.
  - ۸- عدم محدودیت جهت جلوگیری از پوشش محلی در ادارات و مکان‌های عمومی.
  - ۹- توجه جدی به نظام آموزشی متناسب با فرهنگ خاص منطقه.
- همچنین عوامل و مؤلفه‌های دیگری بر روی هویت ملی و قومی تأثیر گذار می‌باشد که پیشنهاد می‌گردد تا در قالب پژوهش‌هایی جدید ریشه‌یابی و مورد بررسی و مطالعه قرار گیرد.

References

- Abolhasani, (2009) 'Components of national identity, Journal of Politics, Volume 28, Issue 4.
- Ashraf (2000) 'National and ethnic identity crisis in Iran, Iran, the twelfth year, Tehran.
- Friedman, (2010), the world is flat, translated by Ahmad Azizi, Tehran, Harris Publications.
- Ghzelsofla, (2007), what is imperialism; history and theory, Mazandaran, Mazandaran University.
- Golmohammadi, (2003), Globalization and culture culture culture in the era of globalization, Tehran.
- Hafeznia, (2006), Principles and concepts of geopolitics, Astan Quds Razavi, printing, Mashhad.
- Held & macgero, (2003) 'Globalization and its opponents, translation M. Karbassian, Scientific and Cultural Publications, Tehran.
- Mojtahadzadeh, (2005) 'Iranian geopolitical ideas and facts, Reed Publishing, Tehran.
- Nassaj, (2009), Iran with emphasis on globalization and identity components of language and customs, Journal of Theoretical Politics, Issue 5, spring.
- Rahmat elahi, (2005), Globalization and its impact on ethnic and national identities, Journal of Legal Thought, Chapter III, No. 8, spring and summer, Tehran.
- Razavi, (2009), Ethnic identities, social cohesion, national security, Monthly Social, Sciences, Issue 16, summer.